

HALLITUKSEN ESITYS TOIMINTASUUNNITELMAKSI VUODELLE 2016

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 8.10.2015, Turku toimittanut uuden tekstin 20.10.15

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto SKTL ry. on Suomen suurin ja merkittävin käännös- ja tulkkialan ammattilaisten yhteenliittymä. Liitto kattaa kaikki alan ammattiryhmät, ja sen toiminta painottuu voimakkaasti kirjallisuuteen ja kulttuuriin. SKTL edistää kääntämistä ja tulkkausta osana suomalaista kulttuuria ja tekee työtä sen puolesta, että suomalaisilla vastaisuudessakin on mahdollisuus vuorovaikutukseen ympäröivän maailman kanssa. Omalta merkittävältä osaltaan kääntäjät ja tulkit ylläpitävät ja kehittävät kotimaisia kieliä. SKTL:n edustamien ammattiryhmien rooli on keskeinen myös yhteiskunnan moniarvoisuuden ylläpitämisessä, samalla kun ne edistävät suomalaisen kulttuurin saatavuutta maamme vähemmistöjen keskuudessa.

1 Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton perustehtävä

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto on aatteellinen yhdistys, jonka tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa, vaan sen perustehtävä on

- vahvistaa kääntäjien ja tulkkien ammatillista identiteettiä, ammattitaitoa ja -etiikkaa,
- edistää kääntämisen ja tulkkauksen alalla toimivien henkilöiden yleisiä ja yhteisiä ammatillisia toimintaedellytyksiä,
- edistää kääntämistä ja tulkkausta osana maamme kulttuuria,
- toimia kääntäjien ja tulkkien koulutuksen hyväksi,
- edistää kääntäjien ja tulkkien kotimaista ja kansainvälistä yhteistoimintaa,
- edistää Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön, Unescon, Nairobissa vuonna 1976 hyväksymän kääntäjiä ja tulkkia sekä kääntämistä ja tulkkausta koskevan suosituksen noudattamista ja toteuttamista Suomessa.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys sääntöjensä mukaan

- edustaa kääntäjiä ja tulkkia sekä alan opettajia, tutkijoita ja opiskelijoita ammattikuntana,
- ottaa kantaa kääntäjien ja tulkkien tekijänoikeuksiin ja tiedottaa niistä,
- pitää yhteyttä viranomaisiin, kulttuurijärjestöihin, elinkeinoelämään ja sen järjestöihin,
- ottaa kantaa alaa koskeviin lainsäädäntöhankkeisiin,
- osallistuu alan koulutuksen kehittämiseen,
- pitää yhteyttä kansallisiin ja kansainvälisiin kääntäjä- ja tulkkejärjestöihin,
- neuvoo kääntämiseen ja tulkkaukseen liittyvissä kysymyksissä,
- harjoittaa tiedotus- ja julkaisutoimintaa sekä
- järjestää kokouksia, neuvonta- ja koulutustilaisuuksia.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto pyrkii tekemään kääntämistä ja tulkkausta näkyväksi suomalaisessa yhteiskunnassa ja osana suomalaista kulttuuria. Kääntäminen on oleellinen osa kulttuurityötä paitsi kansainvälisessä kulttuurivaihdossa myös kotimaisten kielten välillä.

Käännös- ja tulkkiala on parhaillaan voimakkaassa murroksessa. Alan toiminta kansainvälistyy entisestään, ja kääntäjille ja tulkeille saatetaan tarjota toimeksiantoja ehdoilla, jotka eivät aina istu suomalaiseen sopimusmaailmaan. Alalla järjestetään yhä useammin kilpailutuksia, jotka rajoittavat mahdollisuuksia sopia itse toimeksiintojen ehdoista. Kustantamojen kannattavuusongelmat ovat heijastuneet ja heijastuvat yhä kääntäjien ehtoihin. Muun muassa näistä syistä on entistä tärkeämpää pysyä perillä alan suuntauksista. SKTL toimii jäsenistönsä tukena ja pyrkii työllään

vaikuttamaan siihen, että sidosryhmätkin ymmärtäisivät mahdollisimman hyvin käännös- ja tulkkialan toimintaedellytykset ja hyvien käytäntöjen merkityksen.

1.1 Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton tavoitteet

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto SKTL pyrkii antamaan jäsenilleen valmiuksia toimia ammattimaisesti alan kovenevassa neuvotteluympäristössä ja tilanteessa, jossa kulttuurin alan toimijoihin ja itsensätyöllistäjien ehtoihin kohdistuu jatkuvaa painetta. Kulttuuri ja elinkeinoelämä nivoutuvat yhä enemmän yhteen, ja muuttuva toimintakenttä vaatii kääntäjiltä ja tulkeilta uusia taitoja. SKTL pyrkii vaikuttamaan politiikkoihin, virkamiehiin ja yksityissektorin toimijoihin niin, että nämä oivaltaisivat, miten merkittävä osuus kaikesta viestinnästä perustuu käännöksiin ja että onnistunut kulttuurivaihto ja kielten välinen viestintä edellyttävät kohtuullisia työskentelyehtoja, jotta kääntämisen ja tulkkauksen alat pysyisivät elinvoimaisina tulevaisuudessakin. Tämän vuoksi SKTL:n pyrkimyksenä on kartuttaa yhteiskunnan eri alojen tietämystä edustamiensa ammattilaisten työstä ja asemasta.

1.2 Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton yleishyödylliset tehtävät

SKTL toimii yhteistyössä eri viranomaisten ja järjestöjen kanssa niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin sekä antaa lausuntoja ja kehittämissideoita kulloinkin ajankohtaisista lainsäädäntö- tai muista hallintohankkeista, jotka liittyvät käännös- ja tulkkialaan.

SKTL on mukana alan koulutuksen kehittämisessä ja järjestää itse koulutusta ja seminaareja vastatakseen jäsenistön täydennyskoulutustarpeisiin. Koska alalla ei juurikaan ole täydennyskoulutusta järjestäviä tahoja, liiton rooli koulutusten järjestäjänä on erityisen tärkeä.

Liitto palvelee jäsentensä lisäksi myös käännös- ja tulkkialan palvelujen käyttäjiä alaan liittyvissä kysymyksissä. Juridinen neuvonta sopimus- ja tekijänoikeusasioissa on jäsenten käytettävissä, ja liitto järjestää erilaisia neuvonta- ja koulutustilaisuuksia ympäri vuoden.

Yhteistyössä kääntämistä ja tulkkausta opettavien yliopistojen kanssa SKTL järjestää vuosittain kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen (KäTu) symposiumin. Sen esitelmistä kootaan sähköinen MikaEL-julkaisu, jonka avulla alan tieteellistä tutkimusta tuodaan yleisön ulottuville. Liitto järjestää myös vuotuista suomalais-ruotsalaista kääntäjäseminaaria.

Liitto jakaa palkintoja saadakseen näkyvyyttä kääntäjien ja tulkkien arvokkaalle työlle. Huhtikuussa jaetaan Mikael Agricola -palkinto ja J. A. Hollon palkinto ansioituneille kirjallisuuden kääntäjille. Lisäksi av-kääntäjien jaosto myöntää Repla-palkinnon, asiatekstinkääntäjien jaosto Kääntäjän kukkasen, tulkki- jaosto Uljas Attila -palkinnon sekä opettajien ja tutkijoiden jaosto oman palkintonsa.

Vuosittain SKTL jakaa myös apurahoja ja stipendejä tutkimustyöhön, kansalliseen ja kansainväliseen verkostoitumiseen, ammattitaidon kehittämiseen ja työhyvinvointiin sekä tukee koulutustoimintaa.

1.3 Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton rakenne ja toiminta

SKTL:llä on noin 1 800 jäsentä, joista jokainen kuuluu vähintään yhteen toimialajaostoon. Jaostoja on kaikkiaan viisi: kirjallisuuden kääntäjät, asiatekstinkääntäjät, av-kääntäjät, tulkit sekä opettajat ja tutkijat. Jäsenkriteerit ovat tiukat, joten liiton jäsenyyttä arvostetaan laadun takeena. Jaostojen lisäksi Turussa, Tampereella ja Vaasassa sijaitsevat paikallisosastot takaavat alueellista tasa-arvoa pääkaupunkiseudun ulkopuolella asuville järjestäen monipuolisia tilaisuuksia, tapaamisia ja koulutusta ja tuovat liiton palvelua näin lähemmäs näillä alueilla asuvia jäseniä. Jaostot järjestävät omaan toimialaansa liittyvää koulutus- ja verkostoitumistapahtumia ja vaalivat monin tavoin kukin oman alansa parhaita käytäntöjä. Jaostojen ja paikallisosastojen omat toimintasuunnitelmat esitellään jäljempänä.

Tehdäkseen kääntäjien työtä tunnetuksi liitto osallistuu vuosittain Turun ja Helsingin kirjamessuille. Lisäksi liitto on aktiivisesti yhteydessä viranomaisiin, kulttuurijärjestöihin ja elinkeinoelämän edustajiin, ja toimii yhteistyössä muiden yhdistysten kanssa, joiden kanssa sillä on yhteisiä tavoitteita. SKTL on seuraavien kotimaisten järjestöjen jäsen:

- Forum Artis ry
- IBBY Finland ry
- Kirjastoapurahalautakunta
- Kopiosto ry
- Lukukeskus ry
- Nykysuomen seura ry
- Sanasto ry
- Sanastokeskus TSK ry
- Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA ry
- Kauppakamari ry
- Suomen tekijänoikeudellinen yhdistys ry
- Suomen kielen lautakunta
- Valtion kirjallisuustoimikunta

1.3.1 Kansainvälinen toiminta

Kääntäminen ja tulkkaukset ovat oleellisesti kansainvälistä toimintaa, joten SKTL:lle on tärkeää seurata alan kehittymistä muualla maailmassa. SKTL on jäsenenä alan tärkeimmissä kansainvälisissä järjestöissä. Muutaman vuoden tauon jälkeen SKTL:llä on nyt hallituspaikka kääntäjien, tulkkien ja terminologien kansainvälisessä järjestössä (FIT). Varsinkin Pohjoismaiset sisärjestöt ovat tärkeä yhteistyökumppani.

Kansainvälisiä yhteistyötahoja ovat:

- AVTE (Audiovisual Translators Europe)
- CEATL (Conseil Européen des Associations de Traducteurs Littéraires)
- EULITA (European Legal Interpreters and Translators Association)
- FIT (Fédération Internationale des Traducteurs)
- Itämeren maiden kirjailija- ja kääntäjäneuvosto (Baltic Writers' Council)
- Norne (Nätverket för litterära översättare)
- Pohjoismainen kirjailija- ja kääntäjäneuvosto (Nordiska Författar- och Översättarrådet)
- Särö ry (Berliinin residenssi)

2 Vuoden 2016 painopisteenä viestinnän kehittäminen

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto on viime vuonna uudistanut viestintäänsä, ja tämä prosessi jatkuu vuonna 2016. Päämääränä on, että liiton viestinnästä kehittyy entistä dynaamisempaa ja ennakoivampaa. Liiton tulee tavoittaa ja palvella jatkossa entistä tehokkaammin liiton jäseniä ja välittää sekä alalla toimiville että sidosryhmille oleellista tietoa tuoreeltaan.

Ensisijaiset viestintäkanavat ovat liiton verkkosivut, neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Kääntäjä-lehti, uutiskirjeet sekä aktiivikuukausina ilmestyvä kattava jäsenkirje. Sosiaalisen median kanavia käytetään aktiivisesti.

Liitto antaa lausuntoja alaa koskevista lainsäädäntöhankkeista ja osallistuu viranomaisten järjestämiin kuulemistilaisuuksiin. Alan toimintaehtoihin pyritään vaikuttamaan kulloinkin tilanteeseen sopivin keinoin, oikeita vaikutuskanavia käyttäen. Yhteistyötä tehdään muiden järjestöjen kanssa silloin, kun tavoitteet ovat samansuuntaiset.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto täytti 60 vuotta vuonna 2015. Juhlavuoden kunniaksi koottiin kääntäjien ja tulkkien työtä esittelevä näyttely nimeltään *Kääntäjät ja tulkit kielten, kulttuurien ja maailmojen välittäjinä*. Vuonna 2016 näyttely kiertää ainakin niillä paikkakunnilla, joilla toimii liiton paikallisosasto, mahdollisesti myös muissa yliopistokaupungeissa, joissa on kääntämisen ja tulkkauksen opetusta.

3 Jaostot ja paikallisosastot

SKTL:n toiminnan perusyksiköt eli jaostot seuraavat ja kehittävät omaa erikoisalaansa ja ovat siten oleellinen tiedon tuottaja ja välittäjä liitossa. Jaostot valvovat alan etuja, järjestävät jäsentapaamisia, tapahtumia ja koulutuksia. Paikallisosastot puolestaan nostavat esiin kääntäjien ja tulkkien asioita alueillaan ja tuovat yhteen liiton jäseniä mahdollistaen laajemman joukon osallistumisen järjestön toimintaan.

3.1 Kirjallisuuden kääntäjien jaosto eli I jaosto

Jaosto edistää aktiivisesti kääntäjien ja käännöskirjallisuuden asemaa Suomessa, ja vuonna 2016 pyritään tavoittamaan erityisesti alalle tulleita uusia tekijöitä jaoston toiminnan piiriin. Jaosto järjestää kokouksia aina kuukauden toisena maanantaina. Kokouksissa on perinteisesti kuultu kirjallisuuden kääntämiseen liittyvä alustus. Myös muuta yhteistä toimintaa järjestetään.

Vuonna 2016 järjestetään 1–2 kirjallisuuden kääntämisen alan seminaaria. Seminaarien aiheeksi on kaavailtu pronomineja ja seksikuvausten suomentamisen ongelmia.

Huhtikuussa jaetaan Mikael Agricola -palkinto ja J. A. Hollon palkinto edellisen vuoden parhaasta kauno- ja tietokirjasuomennoksesta.

Jaosto osallistuu sekä Turun että Helsingin kirjamesseille. Vuoden lopuksi jaosto järjestää kirjallisuuden kääntäjien palkkiokyselyn.

3.2 Asiatekstinkääntäjien jaosto eli II jaosto

Jaoston näkyvimmäksi vuosittaiseksi tapahtumaksi on vakiintunut Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi (KäTu), joka järjestetään vuorotellen kääntäjiä kouluttavissa yliopistoissa. Symposiumi kokoaa yhteen kääntämisen ja tulkkauksen tutkijoita, opettajia, opiskelijoita ja alan ammattiteissa toimivia. Neljästoista KäTu-symposiumi järjestetään Itä-Suomen yliopistossa 15.–16.4.2016. Teemaksi on ehdotettu ”Kääntämisen rajattomuus – kääntäjän rajat”. Symposiumiesitelmistä kootaan liiton www-sivuille MikaEL-julkaisu edellisten vuosien tapaan.

Jaosto seuraa ja tukee käännöstieteen tutkijakoulutusta ja sen kehittämistä. KäTu-symposiumin yhteyteen suunnitellaan jatko-opiskelijoiden ja ohjaajien seminaaria.

Jaoston jäseniä toimii auktorisoidun kääntäjän tutkinnon koetehtävien arvioijina ja laatijoina sekä tutkintolautakunnan jäseninä. Auktorisoidun kääntämisen opettamisesta on ohjeistusta Kääntämisen ja tulkkauksen opetuksen menetelmävarannossa (wiki.uef.fi).

Jaoston toimikunnassa ovat edustettuina kaikki kääntäjiä ja tulkkeja kouluttavat yliopistot. Puheenjohtajaa lukuun ottamatta toimikunnan jäsenet toimivat jaoston yhteyshenkilöinä omissa yliopistoissaan. Jaoston jäsenet osallistuvat aktiivisesti alansa konferensseihin Suomessa ja muualla.

Jaoston kevätkokous järjestetään KäTu-symposiumin yhteydessä ja syyskokous elokuussa jaoston syysseminaarissa. Muuten jaoston asioista keskustellaan ja tiedotetaan sähköpostilistalla sekä SKTL:n sivuilla.

3.6 Turun paikallisosasto

Omat jäsentapaamiset ovat paikallisosaston toiminnan ydin. Alkuvuodesta jäsentapaamisissa käsitellään muun muassa Mikko Kaukon väitöskirjaa Jöns Buddesta sekä asioimis- ja oikeustulkkauksia. Suunnitteilla on myös retki saaristoon. Saariston yhteysalusliikenteen takia retki järjestetään kesäaikataulujen voimassaoloaikana.

Tarkoituksena on edelleen tarjota usein yksinyrittäjinä toimiville kääntäjille ammatillinen keskustelufoorumi. Paikallisosasto kannustaa opiskelijoita tulemaan mukaan toimintaan ja järjestää mahdollisuuksien mukaan tapaamisia tai tilaisuuksia yliopiston tiloissa. Paikallisosasto tekee yhteistyötä Turun yliopiston Kieli- ja käännöstieteiden laitoksen sekä muiden alan toimijoiden kanssa.

Vuonna 2016 Turun paikallisosaston perustamisesta tulee kuluneeksi 40 vuotta, ja tämän kunniaksi paikallisosasto järjestää juhlan toukokuussa.

Paikallisosasto vastaa liiton messuosastosta Turun kirjamesseilla 30.9.–2.10.2016. Kirjamesseujen teemamaa on Saksa, minkä tiimoilta tehdään yhteistyötä yliopiston saksan kielen oppiaineen kanssa. Messujen kotimainen teema-alue on Satakunta, ja tämän johdosta paikallisosasto kannustaa erityisesti Porin alueella asuvia jäseniään tulemaan messuille.

Paikallisosaston tapahtumista tiedotetaan sähköpostilistalla, liiton verkkosivujen jäsenosiossa ja paikallisosaston Facebook-sivulla.

3.7 Tampereen paikallisosasto

Tampereen paikallisosasto tarjoaa jäsenilleen mahdollisimman monipuolista, eri alojen kääntäjiä ja tulkkeja kiinnostavaa ja hyödyttävää ohjelmaa, kuten alustuksia ja luentoja, teemakeskusteluja, koulutusta sekä tutustumiskäyntejä. Oleellisia kulmakiviä paikallisosaston toiminnassa ovat myös virkistystoiminta, työhyvinvoinnin parantaminen ja verkostoitumisen edistäminen.

Vuosittain järjestetään 10–11 kuukausitapaamista. Paikallisosasto pitää yhteyttä Tampereen yliopiston kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikköön ja luo näin yhteyksiä tuleviin kääntäjiin ja tulkkeihin. Opiskelijoita kutsutaan kuukausitapaamisiin, valmistuvia opiskelijoita pyydetään kertomaan opinnäytetöistään, ja yliopiston kanssa järjestetään yhteisiä tilaisuuksia, joihin voivat osallistua niin opiskelijat kuin paikallisosaston jäsenet. Vuoden 2016 suunnitelmissa on muun muassa stressinhallintaa ja ajanhallintaa, teatteriretki sekä tutustumiskäynti Aamulehden toimitukseen. Jollakin kerralla tapaamiseen kutsutaan joku kääntäjä tai tulkki kertomaan omasta työstään.

Sääntömääräinen kevätkokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka- tai marraskuussa. Touko- tai kesäkuussa järjestetään ulkoilmaretki tai vastaava tilaisuus myöhemmin päätettävään kohteeseen. Elokuussa kokoonnutaan perinteisen vapaamuotoisen terassitapaamisen merkeissä, ja joulukuussa vietetään paikallisosaston pikkujouluja. Tapahtumista tiedotetaan ensisijaisesti sähköpostitse, paikallisosaston omilla sivuilla liiton verkkosivujen jäsenosiossa sekä paikallisosaston Facebook-sivulla.

3.8 Vaasan paikallisosasto

Paikallisosaston toimikunta järjestää toimintaa, jonka tarkoituksena on lisätä kääntäjien ja tulkkien ammattitietoutta, parantaa heidän työhyvinvointiaan ja edistää verkostoitumista. Kannustamme jäseniämme osallistumaan liiton jaostojen toimintaan ja olemme aktiivisesti yhteistoiminnassa muiden paikallisosastojen sekä alueemme sidosryhmien kanssa. Alueen kääntäjiä ja tulkkeja innostetaan verkostoitumaan paikallisosaston kautta. Vaasan yliopiston käännösalan opiskelijoille tiedotetaan liiton ja paikallisosaston toiminnasta sekä jäseneksi liittymisestä. Paikallisosaston kuukausitapaamiset voivat sisältää koulutusta, luentoja, vierailuja, vapaamuotoisia tapaamisia ja virkistystä. Vuosi 2016 käynnistetään vapaamuotoisella tapaamisella Vaasassa tammikuussa. Helmikuussa järjestetään jäsenille Mindfulness-ilta. Kevätkokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous lokakuussa. Huhtikuussa on tarkoitus järjestää jäsenille CAT-koulutusta ja toukokuussa vietetään taas hyvinvointipäivä Norrvallan toimintakeskuksessa Vöyrillä. Kevätkausi päätetään kesäkuussa Isossakyrössä. Syyskauden käynnistämme terassitapaamisella elokuussa sekä retkellä Björkön upeisiin saaristomaisemiin syyskuussa. Syksyllä osallistumme myös perinteisesti Littfestin ohjelmaan marraskuussa ja järjestämme pikkujoulut joulukuussa. Tapaamisista tiedotamme SKTL:n kotisivujen kautta, sähköpostitse ja Facebookissa. Paikallisosasto järjestää joka vuosi ainakin yhden tapaamisistaan jollakin muulla toimialueensa paikkakunnalla kuin Vaasassa.

4. Hallinto

Liiton toimisto jatkaa vuokratiloissa Helsingissä, osoitteessa Meritullinkatu 33 A 32, 00170 Helsinki. Henkilöstöön kuuluvat kokoaikaiset toiminnanjohtaja, jäsensihteeri ja tiedottaja sekä osa-aikaiset juristi ja kirjanpitäjä.

Liiton hallitukseen kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jaostojen ja paikallisosastojen edustajat sekä kaksi yleisedustajaa. Hallituksen jäsenillä ei ole varajäseniä. Hallitus kokoontuu 8–10 kertaa vuoden aikana. Hallintoasioita hoidetaan hallituksen kesken fyysisten kokousten ohella sähköpostikokouksissa, joita järjestetään tarpeen mukaan.

Sääntömääräisiä jäsenkokouksia järjestetään kaksi: yksi keväällä ja yksi syksyllä hallituksen päättämänä ajankohtina. Sääntömääräisissä kokouksissa käsitellään liiton sääntöjen mukaiset asiat.

5. Jäsenedut

Jäsenetuja on viime aikoina hankittu lisää ja niihin panostetaan edelleen. Erityisen arvostettuja ovat neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Kääntäjä-lehti ja jäsenhaku, josta jäsenten tiedot ovat potentiaalisten asiakkaiden löydettävissä. Jäseneduista ilmoitetaan liiton verkkosivuilla. Tavoitteena on tarjota jäsenille lisää erityisesti työhyvinvointia ja työssä jaksamista tukevia jäsenetuja.

6. Rahoitus

Liiton rahoitus tulee kolmesta lähteestä: jäsenmaksuista, OKM:n yleisavustuksesta ja Kopiosto-varoista. Jäsenmaksuilla katetaan suurin osa liiton menoista. SKTL:n jäsenmaksu on varsin maltillinen verrattuna lähijärjestöjen jäsenmaksuihin. OKM:n yleisavustus on tarkoitettu erityisesti kulttuuripoliittiseen edistämistyöhön. Kopiosto-varoilla katetaan tiedotus-, koulutus- ja kehittämistoimintaan sekä lakineuvontaan liittyviä kuluja.